

Mellersta Österbottens
vårdsområde

Mellersta Österbottens vårdsområde

Klienthandledning och öppen- vårdstjänster

Grunderna för verksamheten, ser- vicebeskrivningarna och kriteri- erna för stödtjänster

Har godkänts av vårdsområdesstyrelsen 12.12.2022 § 226

Kriterier för att bli klient inom Klienthandledning och öppenvårdstjänster för äldre	4
Klienthandledning och öppenvårdstjänster för äldre	6
Hjälpkarlstjänster.....	8
Ändringsarbeten i bostaden	9
Måltidsservice	10
Förebyggande hembesök.....	11
Gym för äldre	12
Spisvakt.....	12
Stöd för närståendevård.....	13
Hembesök för att bedöma servicebehovet.....	14
Familjevård.....	15
Dagverksamhet	16
Bastu- och badtjänster	16
Färdtjänst enligt socialvårdslagen	17
Hälsopunkter	18
Stödtjänstteamet	18
Trygghetstelefon	19
Socialt arbete för äldre personer	21
Veterantjänster	21

I Mellersta Österbottens välfärdsområde hjälper Klienthandledningen och öppenvårdstjänsterna (bedömning av klienternas servicebehov och klienthandledning, stödtjänster som skräddarsys för hemmet, hemvård, rehabiliterande dagverksamhet, familjevård, stöd för närstående) de äldre att bo hemma, att bli rehabiliterade och att klara sig i vardagen. Utgångspunkten i alla tjänster är att upprätthålla de äldre kommuninvånarnas hälsa, vitalitet, funktionsförmåga och goda vardag i första hand i de äldres egna hem. Den förebyggande verksamheten baserar sig förutom på lagar och förordningar (lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre, socialvårdslagen) också på en omfattande och yrkesövergripande syn på ett rehabiliterande arbetssätt.

Den centrala uppgiften inom Klienthandledning och öppenvårdstjänster är att för sin del koncentrera sig på att upprätthålla de äldres sociala växelverkan och sociala kontakter samt nätverk utanför hemmet. Huvudmålet är att med hjälp av klienthandledning och stödtjänster göra det möjligt att bo tryggt hemma, att stödja hemvården samt att minska behovet av att flytta till service- eller anstaltsboende. Att stödja närstående och boendet hemma samt att utveckla familjevården är en betydande del av stödtjänsterna och klienthandledningen.

Social- och hälsovårdsministeriet (2013) definierar begreppet *stödtjänster* ofta som de första tjänsterna som en klient behöver som stöd för självständigt boende. Med stödtjänster kompletteras också den personliga omvårdnad som hemservicen ger. Stödtjänster kan också fås av personer som inte ännu behöver någon annan service. Välfärdsområdet kan producera stödtjänster själv eller köpa dem av privata serviceproducenter. Det finns vanligtvis en egen prislista för stödtjänster (SHM 2020).

En kommuninvånare kan också självständigt köpa de stödtjänster hen behöver av privata företag och serviceproducenter. I dessa situationer har klienten möjlighet att utnyttja hushållsavgift (<https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/skattekort-och-skattedeklaration/inkomster-och-avgifter/hushallsavgifter/>) eller serviceproducentens moms fria tjänster.

Kriterier för att bli klient inom Klienthandledning och öppenvårdstjänster för äldre

- äldre person eller närståendevårdare
- bor hemma
- funktionsförmågan eller säkerheten i boendet löper en risk att bli nedsatt eller är redan nedsatt (RAI-bedömning, en utredning om tryggheten i att bo hemma)
- ännu inget behov av hemvård och inga tjänster sedan tidigare
- har nytta av stödtjänster och servicehandledning, stöd för boendet hemma samt av att få skräddarsydda klientorienterade tjänster
- med tjänster kan man hjälpa den äldre att bo tryggt hemma och främja eller upprätthålla hans rehabilitering

Enligt lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (2013) ordnas den äldre personens vård och omsorg i första hand genom social- och hälso-tjänster i den äldres eget hem eller på något annat hemligt ställe som den äldre bor på <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2012/20120980>.

Enligt riksdagens beslut den 1 maj 2016 (15 §) ”lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012)” definieras **utredandet av servicebehovet som följer:**

Välfärdsområdet ansvarar för att en övergripande utredning av en äldre persons behov av social- och hälsovård och av annan service som stöder hans eller hennes välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand görs i samarbete med personen själv och vid behov med hans anhöriga eller närstående eller med en intressebevakare som har förordnats för hen. För utredning av servicebehovet ansvarar en sådan yrkesutbildad person som har omfattande sakkunskap och som enligt 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) eller 2 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) är ändamålsenlig. Den anställda som svarar för utredningen ska i enlighet med den äldre personens behov samarbeta med andra experter som avses i 10 § i denna lag.

Den ansvariga arbetstagaren å sin sida definieras som följer (17 §):

Den ansvariga arbetstagaren ska vara en sådan yrkesutbildad person enligt 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården eller 2 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som är ändamålsenlig med tanke på den äldre personens samlade service.

I Soites område styrs klienterna till klienthandledningen och öppenvårdstjänster i regel på basis av en kontakt och enligt principen för låg tröskel (figur 1). Det behövs inget läkarintyg för att ta kontakt. Det räcker med att man är oroad. När en klient tar kontakt organiserar servicehandledarna på basis av kontakten den eventuella bedömningen av servicebehovet som klienten behöver och ett avgiftsfritt hembesök för att bedöma servicebehovet.

Figur 1. Hur klienterna styrs till klienthandledning och öppenvårdstjänster.

Servicehandledarna arbetar vid de regionala Centren för närstående- och familjevård. De fungerar också som lagstadgade ansvarspersoner för sådana äldre personer som bor hemma och som inte ännu omfattas av andra tjänster.

Klienthandledning och öppenvårdstjänster för äldre

I Soite fästs speciell vikt vid sådana tjänster för äldre som främjar rehabilitering.

En mångsidig, yrkesövergripande och systematisk bedömning av behovet av stöd och tjänster (bedömning av servicebehovet) görs när en äldre person inte klarar sig i vardagen utan en annan människas hjälp eller när man förväntar sig en sådan situation.

Vid bedömningar som utförs hemma betonas olika riskfaktorer som förebådar nedsatt funktionsförmåga, t.ex. ett instabilt hälsotillstånd, ett svagt nutritionstillstånd, riklig läkemedelsbehandling, utredning av säkerheten i boendet, otrygghet, få sociala kontakter eller smärta.

Under hembesöket kartläggs eventuella brister och riskfaktorer i boendemiljön samt klientens ekonomiska situation samt görs en bedömning av möjligheterna, stabiliteten och styrkorna i situationen i sin helhet. Bedömningarna utförs genom diskussioner och observationer samt olika tester. Genom att utnyttja den information man fått skapas en helhetsbild av det individuella servicebehovet. I Soite används datasystemet RAI för att planera, bedöma och utveckla de äldres rehabiliterande vård.

Enligt lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (2013) ska servicebehovet utredas på ett helhetsbetonat sätt. I Soite görs utredningen av servicebehovet alltid i samarbete med den äldre och vid behov även med den äldres närstående och anhöriga.

Figur 2. Tyngdpunkterna inom klienthandledningens och öppenvårdstjänsternas verksamhet.

De äldres center för närstående- och familjevård fungerar

- I Karleby vid Torggatan 50
- I Perho ådal vid Koulutie 33, Vetil
- I Lestijokidalen på adressen Lopotinkatu 2, Kannus

Klienthandledningen för äldre sköter centraliserat bedömningarna som görs under hembesök samt ordnandet av tjänster som stöder boendet hemma både i vardagen och i nödsituationer. Bedömningsbesöken är alltid avgiftsfria för klienten. Det är önskvärt att närstående är närvarande vid hembesöken ifall klienten tillåter det. Servicehandledarna arbetar vid behov på båda inhemska språken. Tolkjänster skaffas vid behov.

Hjälpkarlen	Ändringsarbeten i bostad	Måltidsservice	Förebyggande hembesök (80-åringar)	eSeniorer-verksamhet i alla kommuner	Seniorernas hälsopunkter (hälsoundersökningar för 70- och 75-åringar), hörselvård
Socialarbetarnas tjänster	Intervallvård vid stöd för närstående vård	Olika gympagrupper	Gym	Färdtjänster (Socialvårdslagen)	Bastu- och badtjänster

Spisvakter	Stöd för närståendevård	Dörrlarm	Hembesök för att bedöma servicebehovet	Familjevård	Dagverksamhet
	Stödtjänstteamet	Trygghetstelefoner	Sjukskötarservice för veterarer	Alternativ som privata serviceproducenter erbjuder (t.ex. butiksservice)	

Figur 3. Olika stödtjänster som de äldres Center för närstående- och familjevård erbjuder

Hjälpkarlstjänster

75 år fyllda personer med nedsatt funktionsförmåga som bor hemma i Soites område kan få hjälpkarlstjänster. Tjänsten ansöks om med en separat blankett som finns på Soites www-sidor och kan fås av hjälpkarlarna och servicehandledarna som ansvarar för tjänsten. Servicehandledarna arbetar vid de regionala Centren för närstående- och familjevård. Blanketten finns också i elektronisk form. Hjälpkarlstjänsterna är inkomstrelaterade. När tjänster beviljas beaktas personens inkomster och andra tillgångar. Inkomstgränser för eventuellt beviljande av tjänsten:

- bruttoinkomsterna i ett hushåll med en person, högst 1 500 euro/månad
- bruttoinkomsterna i ett hushåll med två personer, högst 2 500 euro/månad
- bruttoinkomsterna i ett hushåll med tre personer, högst 3 500 euro/månad

Hjälpkarlen tar emot arbetsuppgifter per telefon vardagar (måndag–fredag) kl. 8.00–9.00. Ett hembesök kan vara högst 1,5–2 timmar. Tjänsten är avgiftsbelagd och baserar sig på de priser och taxor som Soite årligen fastställer.

Klienten ska själv ha de hela och fungerade arbetsredskap och den utrustning som hjälpkarlen behöver. Tjänsterna riktas inte till klienternas fritidsbostäder.

Till hjälpkarlens arbetsuppgifter hör till exempel:

- mindre reparationsarbeten, t.ex. byte av lampor, reparation av skåp, installation av mindre hjälpmedel, städning av gårdsplan osv.
- mindre målningsarbeten
- anläggning av rabatter
- vedhuggning
- krattning
- gräsklippning

När servicebehovet kartläggs beaktas alltid klientens möjlighet till hushållsavdrag eller moms-fria tjänster.

Ändringsarbeten i bostaden

Målet med ändringsarbeten i bostaden är att stödja möjligheterna för de äldre i Soites område att på ett tryggt och välfungerande sätt bo kvar i sitt hem. I första hand har klienten eller de närstående ansvar för eventuella ändringsarbeten.

För ändringsarbeten i bostaden krävs alltid klientens ansökning och dessutom ett läkarintyg. En socialarbetare gör (efter att ha fått ansökningen och ett läkarintyg) ett avgiftsfritt hembesök hos klienten. Vid behov är också en servicehandledare med på besöket. En arbetsorder om att ändringsarbeten ska utföras utfärdas inte förrän kriterierna uppfylls.

Kriterierna som ska uppfyllas för att ändringsarbeten ska göras:

- det är fråga om en äldre person som bor hemma
- det är fråga om en person som omfattas av stöd för närståendevård
- inkomstrelaterat bidrag
- genom ändringsarbeten i hemmet kan man stödja och förlänga det trygga boendet hemma

När utförandet av ändringsarbeten bedöms beaktas personens inkomster och övriga tillgångar. Inkomstgränserna för eventuellt beviljande av ändringsarbeten:

- bruttoinkomsterna i ett hushåll med en person, högst 1 500 euro/månad

- bruttoinkomsterna i ett hushåll med två personer, högst 2 500 euro/månad
- bruttoinkomsterna i ett hushåll med tre personer, högst 3 500 euro/månad

Som inkomster räknas inte bostadsbidrag eller vårdarvodet som baserar sig på avtalet gällande närståendevård. En person som bor ensam kan ha besparingar på högst 5 000 euro, ett hushåll med två personer högst 10 000 euro och ett hushåll med tre personer högst 13 000 euro. Dessa besparingar beaktas inte vid förmögenhetsprövning.

Ändringsarbeten som i regel görs i hemmet:

- handtag, olika stöd-/skyddsräcken, olika arbeten i fråga om trösklar
- installation av halkskydd
- små arbeten som har att göra med allmän säkerhet i badrummet
- att göra yttertrapporna lägre osv.
- inga hissrenoveringar, hissinstallationer, stora ramper vid ingångar, stora badrumsrenoveringar, automatiska dörrar eller dyligt.

När servicebehovet kartläggs beaktas alltid klientens möjlighet till hushållsavdrag eller moms-fria tjänster. Hjälpmiddelsutlåningen beviljar vid behov stödutrustning för äldre för att stödja boendet hemma.

Måltidsservice

Med måltidsservice försöker man stödja den äldres möjligheter att bo hemma så självständigt och länge som möjligt. Med hjälp av Soites måltidsservice levereras måltiden hem till den äldre. När servicebehovet kartläggs beaktas alltid klientens önskemål och de alternativ gällande måltidsservice som hens hemkommun eventuellt erbjuder. En del av kommunerna i Soites område producerar måltidsservice också som egen verksamhet.

Målet med måltidsservicen är att erbjuda de äldre välsmakande och näringsmässigt balanse-rade måltider. Dieten består av mat som är bekant för de äldre och vid tillagningen beaktas matens struktur och kryddor. De färdiga måltiderna packas och transporteras kalla och individuellt förpackade till klienterna två gånger per vecka, tisdagar och fredagar. Maten hålls säker och hälsosam genom att den förpackas i skyddsgas (på samma sätt som t.ex. butikernas

färdigmat eller köttpålägg) samt genom att kylkedjan är obruten. Soites måltidsservice innehåller lunch (huvudrätt, sallad och efterrätt).

Äldre som bor hemma har även möjlighet att äta på områdets olika servicecenter och samtidigt träffa vänner. Servicehandledarna utreder de olika alternativen i Soites område och organiserar vid behov tjänsten för klienterna. Tjänsten är avgiftsbelagd och baserar sig på de priser och taxor som Soite fastställer.

Förebyggande hembesök

Lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre trädde i kraft den 1 juli 2013. Syftet med lagen är att stödja den äldre befolkningens funktionsförmåga, hälsa, välbefinnande och förmåga att klara sig på egen hand.

Förebyggande hembesök erbjuds alla personer i Soites område som fyller 80 år. Syftet med hembesöket är att stödja den äldres välbefinnande och att ge hen information om olika stöd-tjänster som Soite erbjuder äldre. Ett hembesök som en servicehandledare gör är avgiftsfritt för klienten.

Målet med hembesöken är att stödja de äldre personerna i att upprätthålla sin funktionsförmåga så länge som möjligt och att ge dem information om de tjänster som erbjuds. Under besöket kartläggs också klientens eventuella önskningsområden om kamratstöd och om att träffa andra människor till exempel i form av hobbyer eller föreningsverksamhet. Hembesöken baserar sig på lag.

Under ett hembesök görs en preliminär kartläggning för klienten, fastställs vilka undersökningar som behövs och görs upp en klientplan tillsammans med klienten för att stödja hens rehabilitering. I Soite används datasystemet RAI i planering, bedömning och utvecklande av de äldres vård. Hembesöket görs av en servicehandledare och service erbjuds på de båda inhemska språken. Vid behov skaffas tolktjänster. En servicehandledares hembesök kan genomföras på distans med hjälp av digitala hjälpmedel. Besöket är alltid frivilligt och avgiftsfritt för en klient.

En servicehandledare fungerar som klientens lagstadgade ansvarsperson gällande tjänster, om klienten inte vårdas av någon annan.

Gym för äldre

Soites gym är avsedda för personer som fyllt 65 år, för specialgrupper och för konditionstestgrupper. Avgiftsfria gymturer ges handledare som har en motionsutbildning (t.ex. VertaisVerturi-utbildning). Handledaren fungerar alltid som gruppens ansvars- och kontaktperson.

Turer delas i första hand ut till nya användare (1 tur/grupp). De turer som blir kvar lottas ut. De grupper som fått en tur erbjuder de äldre gentjänster en gång per månad, t.ex. genom att besöka olika aktivitetscenter. Gentjänsterna är mycket mångsidiga och det kan t.ex. vara fråga om läsning, dans och musik, vänverksamhet, kompisundrar eller till exempel att vara ute eller att pyssla.

Användningen av gym och koordineringen av verksamheten sker alltid i nära samarbete med idrottstjänsterna. Nära samarbete görs med olika äldre-, handikapp- och frivilligorganisationer.

Spisvakt

En person som har en demenssjukdom klarar sig bäst i en bekant omgivning med bekanta rutiner (Muistiliitto - Alzheimer Centralförbundet rf). Många eldsvådor får sin början från en elspis när användaren glömt att stänga av en spisplatta. Med hjälp av en spisvakt kan strömmen inte vridas på av misstag. Med hjälp av en spisvakt kan man bättre stödja äldre personers möjligheter att bo tryggt hemma.

Från klienthandledning och öppenvårdstjänster kan man hyra spisvakt som stöd för att bo hemma och för att göra det tryggare att bo hemma. För att spisvakt ska beviljas krävs remiss av en servicehandledare eller av en sjukskötare inom hemvården eller vid behov ett läkarintyg. En spisvakt kräver alltid installation av en elinstallatör och vid behov tillstånd av bostadsaktiebolaget. Klienter informeras också om olika apparater som finns på den fria marknaden.

Tjänsten är avgiftsbelagd och baserar sig på de priser och taxor som Soite fastställer.

Stöd för närståendevård

Närståendevård är ordnande av en äldre, handikappad eller sjuk persons vård och omsorg hemma med hjälp av en anhörig eller en annan person som står klienten nära.

Med stöd för närståendevård avses helheten som bildas av de nödvändiga social- och hälsovårdstjänsterna som den äldre, den handikappade eller den sjuka personen får: t.ex. vårdarvode för närståendevårdare, hälsoundersökningar för närståendevårdare, närståendevårdarnas ledigheter samt andra tjänster som stöder närståendevården.

Den vårdbehövande beviljas stödet för närståendevård, och stöd för närståendevård betalas vårdaren i enlighet med det uppdragsavtal som vårdaren och välfärdsområdet som ansvarar för ordnandet av vården har ingått. Eftersom det är fråga om ett uppdragsavtal står närståendevårdaren inte i anställningsförhållande så som avses i arbetsavtalslagen till kommunen, den vårdbehövande eller den vårdbehövandes vårdnadshavare. I uppdragsavtalet antecknas storleken på vårdarvodet och betalningssättet samt vårdarens rätt att få lediga dagar ordnade åt sig.

Det ska tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren göras upp en vård- och serviceplan för stöd för närståendevård (lagen om stöd för närståendevård).

Stöd för närståendevård är socialservice, och det är välfärdsområdet som har ansvar för att ordna det. Det är stöd som hör till välfärdsområdets allmänna skyldighet att ordna, och kommunen ordnar det i den omfattning som de anslag den reserverat möjliggör. Välfärdsområdet har rätt att med sina allmänna anvisningar fastställa närmare med vilka förutsättningar och i vilken omfattning stöd för närståendevård ordnas i kommunen. Välfärdsområdet kan prioritera vem den beviljar stöd för närståendevård ifall anslagen inte räcker till för alla som ansöker om stöd.

Välfärdsområdet fastställer på vilka grunder och hur stort vårdarvode som betalas för närståendevården vid tidpunkten i fråga med beaktande av anslagen som reserverats för ändamålet och kraven som lagen ställer. Enligt lagen bestäms storleken på vårdarvodet enligt hur bindande och krävande vården är och hur mycket konkret och hur krävande vård klienten behöver. Dessutom har det fastställts i lag om vårdarvodets minimibelopp (5 § i lagen om stöd för

närståendevård 937/2005). Storleken på vårdarvodena för närståendevård justeras årligen (indexhöjningar).

Om stöd för närståendevård finns separata kriterier för beviljande som Soites styrelse har fastställt.

Hembesök för att bedöma servicebehovet

Bedömning av servicebehovet görs som hembesök hos äldre eller äldre par som bor hemma i Soites område och som är i behov av brådskande eller icke-brådskande hjälp.

Besöken för att bedöma behovet av service baserar sig på socialvårdslagen och lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social och hälsovårdstjänster för äldre (den s.k. äldreomsorgslagen 2013).

Servicehandledarna som arbetar i Soites klienthandledning och öppenvårdstjänster kommer på basis av kontakten överens med klienten om en tid för ett avgiftsfritt hembesök. Under bedömningen av servicebehovet som sker i klientens hem betonas kartläggningen av riskfaktorer som förebådar nedsatt funktionsförmåga (ett instabilt hälsotillstånd, riklig medicinering, ett svagt nutritionstillstånd, otrygghet, brist på sociala kontakter, smärta). Under hembesöket görs även i samarbete med klienten en utredning om tryggheten i att bo hemma och det görs en kartläggning om eventuellt behov av bidrag (vårdbidrag, bostadsbidrag osv.) eller t.ex. hjälpmedel.

Bedömningarna görs med hjälp av tester, genom diskussion och observationer. Genom att utnyttja den information man fått skapas en helhetsuppfattning om klientens eventuella individuella behov av service. Inom Soites klienthandledning och öppenvårdstjänster används datasystemet RAI vid planering, bedömning och utveckling av service som främjar de äldres rehabilitering.

Det centrala målet vid ett hembesök för att bedöma servicebehovet är att stödja tryggt boende hemma för klienten. En bedömning av servicebehovet som gjorts av en yrkesutbildad

person är grunden för organisering och ordnande av eventuella tjänster. En servicehandledare fungerar som ansvarsperson för en sådan äldre person som bor hemma och som inte ännu omfattas av andra tjänster.

I samband med ett hembesök för att bedöma servicebehovet utarbetas det tillsammans med klienten en vård- och serviceplan som främjar och upprätthåller rehabiliteringen. Servicehandledarna arbetar på de båda inhemska språken. Tolkjänster skaffas vid behov.

Familjevård

Familjevård är vård av eller annan omsorg om en person under en del av dygnet eller dygnet runt i familjevårdarens privathem eller i den vårdbehövandes hem. **Familjevård för äldre** är en del av Soites förebyggande öppenvårdstjänster.

Soite ingår ett uppdragsavtal med en familjevårdare eller ingår ett avtal om ordnande av familjevård med en producent av privat familjevård. (Familjevårdslagen 3 § 263/2015).

I uppdragsavtalet kommer man överens om arvoden som betalas familjevårdaren, om ersättning av kostnader, om familjevårdarens rättigheter och skyldigheter samt om annat som gäller familjehemmet och familjevården. En familjevårdare som Soite godkänt och välfärdsområdet ingår ett uppdragsavtal separat om varje person som får familjevård. Familjevården kan ske en del av dygnet, vara tillfälligt eller kontinuerligt.

Vid familjevård i uppdragsförhållande har uppdragsgivaren, dvs. välfärdsområdet Soite ansvaret för familjevården och för att ordna den. Soite gör mycket nära och mångsidigt samarbete med familjevårdaren.

Det finns separata instruktioner om familjevård för äldre, om familjevårdens arvoden och om kostnadsersättningar.

Dagverksamhet

Rehabiliterande dagverksamhet är avsedd för personer som fyllt 65 år och som bor hemma. I dagverksamheten kan en klient delta i mångsidig stimulerande och rehabiliterande verksamhet. Syftet med rehabiliterande dagverksamhet är att ge stöd för personer som bor hemma och att hjälpa närståendevårdaren att orka.

I den rehabiliterande dagverksamheten fungerar olika slags grupper på olika nivåer. Klienternas funktionsförmåga kan vara begränsad till följd av olika sjukdomar t.ex. när det gäller minnet eller rörelseförmågan. Tillsammans med klienten väljer man den grupp som motsvarar hens behov. När besöken har blivit regelbundna, får klienten ett beslut om tjänsten.

Programmet i dagverksamheten består av samvaro och rehabiliterande, handledd verksamhet under ledning av yrkesutbildade personer. Vikten av kamratstöd är mycket stor. Dagen kan bestå av allsång, vistelse utomhus, gympa, spel, frågesport, handarbete eller diskussioner om aktuella ärenden osv. Dessutom besöker många olika frivilliga gäster dagverksamheten.

Centralt i den rehabiliterande dagverksamheten är kamratstödet som klienterna får av varandra och att man hjälper närståendevårdarna att orka. Yrkesutbildade inom åldringsarbetet sköter om klienternas välbefinnande i dagverksamheten.

Dagverksamheten är öppen vardagar kl. 9-15. Avgiften för en dag är 16,50 € (enligt förordning). I priset ingår frukost, lunch och eftermiddagskaffe. Avgiften för dagverksamhet på deltid baserar sig på de taxor och avgifter som Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun Soite fastställt.

Bastu- och badtjänster

Med hjälp av klienthandledning och öppenvårdstjänster kan man erbjuda äldre personer som bor hemma hjälp, stöd och handledning i bastu- och badtjänster. Det är möjligt att få hjälp hem (om funktionsförmågan är svårt nedsatt) eller hjälp kan erbjudas utanför hemmet t.ex. i

hinderfria bastuutrymmen vid områdets servicecenter. Förknippad med servicen i fråga erbjuds klienter också information om moms fria tjänster som privata serviceproducenter erbjuder eller om att eventuellt utnyttja hushållsavdrag.

Bastutjänst utanför hemmet ordnas i första hand för äldre personer i Soites område som har bristfälliga bastu- och tvättutrymmen i hemmet eller som har utrymmen som inte är hinderfria eller trygga att använda (t.ex. om duschutrymmena finns i källarvåningen). Bastutjänsterna vid servicecentren erbjuder också vid behov möjlighet att få hjälp av personalen vid badande.

Tjänsten är avgiftsbelagd och baserar sig på de priser och taxor som Soite fastställt.

Färdtjänst enligt socialvårdslagen

Färdtjänst enligt socialvårdslagen ordnas för personer som inte klarar av att självständigt använda allmän kollektivtrafik på grund av en långvarig sjukdom, ett handikapp eller någon annan liknande funktionsnedsättande orsak som en läkare konstaterat. Personen ska behöva stöd för rörlighet för att kunna uträtta ärenden som hör till det dagliga livet.

Socialvårdslagen fastställer kriterierna för färdtjänster. För att färdtjänst ska kunna beviljas behövs alltid både en ansökan om färdtjänst och ett läkarintyg. Ansökningen och läkarintyget behandlas när alla begärda bilagor har inkommit, dock senast inom tre månader. Servicehandledarna koordinerar färdtjänsten som är i enlighet med socialvårdslagen. Soites styrelse har fastställt separata kriterier för beviljande av tjänsten, och kriterierna gäller i hela välfärdsområdet.

Soites reseservicecentral ansvarar för ordnandet och koordineringen av transporter enligt socialvårdslagen och handikappservicelagen. Beställningen av service har centraliserats i hela verksamhetsområdet och transporter hanteras som en helhet. Resor kan beställas per telefon, per e-post, med ett sms eller via Soites webbplats.

Hälsopunkter

Syftet med hälsopunkterna för seniorer är att hjälpa och stödja äldre personer så att de kan själv främja sin hälsa, sitt välbefinnande och sin funktionsförmåga. Hälsopunkternas verksamhetsformer är rådgivning med låg tröskel och mottagningsverksamhet enligt tidsbokning samt hälsoundersökningar för 70- och 75-åringar.

Pensionärer kan ringa eller boka tid till en hälsopunkt. Vid hälsopunkterna ges vårdanvisningar och rådgivning i fråga om att upprätthålla den egna hälsan och välbefinnandet och att främja funktionsförmågan. Vid behov kan en hälsovårdare hänvisa klienten till andra enheter inom social- och hälsovården. Plötsliga sjukdomar hör inte till hälsopunkternas verksamhet.

Vid hälsoundersökningar för 70- och 75-åringar görs en mångsidig kartläggning av klientens hälsotillstånd och välbefinnande, möjligheterna att främja funktionsförmågan och eventuella risker för insjuknande. Dessutom går man igenom resultat från laboratorieundersökningar. Till klienter som hör till denna åldersgrupp sänds en personlig kallelse till hälsoundersökning. Tillsammans med varje klient utarbetas också en individuell plan för välbefinnande.

Vaccineringar för seniorer sker enligt tidsbokning vid hälsopunkterna. Vi informerar separat om datumen för säsongsinfluensavaccinationer. Vid hälsopunkten i Karleby arbetar även hörselvårdens kontaktpersoner. Tjänsterna är avsedda för klienter som har hörapparat och som behöver underhåll av den eller handledning i användningen av den.

Verksamheten vid hälsopunkterna är avgiftsfri, och det är frivilligt att delta i hälsoundersökningar.

Stödtjänstteamet

Syftet med stödtjänstteamet är att stödja välbefinnandet och den allmänna orken hos närståendevårdare och närståendevårdsklienter som bor hemma samt att stärka tryggt boende hemma.

Genom stödtjänstteamets verksamhet stöder man så långt det går både närståendevårdarnas ork och självständigheten hos de vårdbehövande. I all verksamhet betonas rehabiliteringens synvinkel. Stödteamets klienter har en vård- och service-/klientplan som görs alltid upp i samarbete mellan klienten, klientens närstående och tjänsternas ansvarsperson. För närståendevårdaren erbjuds vid behov handledning och utbildning i vård och omsorg som främjar den anhörigas rehabilitering.

Stödtjänstteamets tjänster är avgiftsbelagda och baserar sig på de avgifter och taxor som välfärdsområdet Soite har fastställt. Avgiften bestäms enligt hemvårdens prislista. En servicehandledare fungerar alltid som ansvarsperson för klientens tjänster (teamansvarig).

Klienter hos stödtjänstteamet är:

- klienter som omfattas av stöd för närståendevård
- veteraner
- krigsinvalid

Centrala principer för stödtjänstteamets verksamhet är:

- aktivering av klienter och stöd för självständigheten genom rehabiliterande metoder
- stöd för närståendevårdarens ork genom familjevårdens metoder
- att hjälpa och handleda vid hemvårdsuppgifter
- att stödja närståendevårdarens trygga vardag
- att vid behov dagtid fungera som avlösare för en närståendevårdare, att hjälpa med dagliga funktioner (bad, utträttande av ärenden, att vara tryggt utomhus, att umgås, stimulerande stunder osv.)
- servicehandledning i enlighet med klientens behov
- att göra det möjligt för närståendevårdaren att ha tid för vila, rekreation och hobbyer under besöket

Trygghetstelefon

En trygghetstelefonen är ett hjälpmedel för dem som bor hemma. Med hjälp av den går det att vid plötsliga nödsituationer tillkalla hjälp dygnet runt.

Kriterierna för att få trygghetstelefon är:

- klienten förstår syftet med trygghetstelefonen (rekommenderas inte om minnet är klart nedsatt)
- klienten bor hemma
- klienten eller personen som får närståendevård har ett problem med hälsan som gör att hjälp måste komma snabbt.
- klienten har ett problem med hälsan som försvårar det dagliga livet och leder på så sätt till upprepade farliga situationer
- klienten förstår att tjänsten är avgiftsbelagd
- klienten/en anhörig kan sköta testandet och underhållet av trygghetstelefonen

Mellersta Österbottens välfärdsområde Soite köper trygghetstelefontjänster av en separat aktör som stödtjänst för personer som bor hemma. En larmcentral tar emot trygghetstelefonlarm och förmedlar larmen till det mottagarnummer som fastställts och valts vid hjälporganisationen för varje enskild klient. De första samtalen kan också förmedlas till de anhöriga eller andra kontaktpersoner som förbundit sig att fungera som hjälpinstans.

Klienten står själv för kostnaderna för programmering och installering av apparaten och för kostnader som orsakas av handledningen i att använda apparaten. Klienten betalar också en månadshyra för trygghetstelefonen. Tjänsten är avgiftsbelagd och baserar sig på de priser och taxor som Soite fastställer årligen.

Av klienten tas utöver månadsavgift ut en larmavgift ifall aktören som fungerar som hjälporganisation är en professionell hjälpinstans som upprätthålls av Soite (hemvården, vid behov väktare) eller om larmet är avsiktligt obefogat.

Larmavgift tas inte ut av klienten om en anhörig eller närstående är den primära hjälpinstansen.

Socialt arbete för äldre personer

I socialt arbete för äldre ingår rådgivning, handledning och koordinering av tjänster utförd av en servicehandledare. Socialarbetare kan även kontaktas när det är fråga om svåra eller särskilt utmanande ärenden gällande personligt ekonomiskt stöd och/eller förmåner. I regel är det alltid klienten själv som har ansvar för ansökning om förmåner (vårdorganisationen eller den person som sköter klientens ärenden).

Uppgiftsområden inom socialt arbete för äldre kan bland annat vara utmanande livssituationer och frågor kring:

- förmåner från FPA; bostadsbidrag, rehabiliteringsansökan och pensionsansökan
- ändringsarbeten i bostad
- ansökan om utkomststöd
- ansökan om intressebevakning
- kartläggning av den ekonomiska situationen

Veterantjänster

Veterantjänsterna är avsedda för krigsveteraner i Soites område som bor hemma.

Veteranernas förmåner (avgiftsfria tjänster) har utvidgats i enlighet med instruktioner från Statskontoret. Soites verksamhet baserar sig på instruktionerna från Statskontoret. Alla veteraner som har frontsoldattecken, frontmannatecken, fronttjänsttecken eller ett intyg på att de tjänstgjort i vissa uppdrag under Finlands krig har rätt till tjänsten.

Det primära syftet och målet med hembesöken som veteranernas sjukskötare gör är att med hjälp av de rehabiliterande stödtjänsterna hjälpa den äldre att bo hemma. Det är också viktigt att erbjuda information om andra tjänster och förmåner som klienten eventuellt är berättigad till. Veteranernas sjukskötare arbetar på ett mycket yrkesövergripande sätt och har skapat mycket yrkesövergripande nätverk med olika aktörer.

Under ett hembesök gör veteranernas sjukskötare en preliminär kartläggning och vissa undersökningar som planerats på förhand samt gör upp en fortsatt rehabiliterande vårdplan. Ett hembesök är avgiftsfritt och frivilligt för klienten.